

Σπουδαίο Σύμβολο το μνημείο του Αγίου Γεωργίου Καταματωμένου

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πέτρας και Χερρονήσου](#)

Σπουδαίο επαναστατικό σύμβολο για το Επάνω Μεραμπέλλο και την τοπική Εκκλησία της Μητροπόλεως Πέτρας και Χερρονήσου χαρακτηρίστηκε το μνημείο του Αγίου Γεωργίου του Καταματωμένου, στη θέση «Απάνω Γειτονιά» Νεαπόλεως, στην όμορφη εκδήλωση που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Πέτρας και Χερρονήσου το πρωί της Τετάρτης 24 Μαρτίου στο μνημείο αυτό.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με την παρουσία του Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Γερασίμου. Πρόκειται για την πρώτη από τις εορταστικές εκδηλώσεις που φέτος λαμβάνουν χώρα στην μητροπολιτική περιφέρεια, επί τη συμπληρώσει 200 χρόνων από την κήρυξη του επαναστατικού αγώνος των Ελλήνων και αποτίουν ελάχιστο φόρο τιμής και αλήστου μνήμης σε όλους όσους αγωνίσθηκαν, υπερασπίσθηκαν τα ιερά και τα όσια της Πατρίδος μας και θυσιάσθηκαν για την πολυπόθητη ελευθερία.

Το ιστορικό μαρμάρινο μνημείο του Αγίου Γεωργίου του Καταματωμένου στήθηκε το 1972, με πρωτοβουλία του ζεύγους Μανώλη και Μαρίας Πυτικάκη για να θυμίζει στις ερχόμενες γενιές ότι στον τόπο αυτόν υπήρχε στα χρόνια της

σκληριάς μία εκκλησία, του Αγίου Γεωργίου, όπου λειτουργούσε ένα από τα πιο καλά οργανωμένα Κρυφά Σχολεία.

Αυτό το γνώριζαν καλά οι Τούρκοι της περιοχής, οι οποίοι, επωφελούμενοι της ευκαιρίας με την επανάσταση του Δασκαλογιάννη το 1770, εισήλθαν στον Ιερό Ναό και κατέσφαξαν τον Ιερέα και όλους τους χριστιανούς που βρίσκονταν εντός του. Και από το αίμα που πλημμύρισε το εσωτερικό του ναού και ξεχύθηκε στο προαύλιο, η Εκκλησία ονομάστηκε «Άη Γιώργης ο Καταματωμένος».

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης κ. Γεράσιμος τέλεσε επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως πάντων των υπέρ της Πίστεως και της Πατρίδος ηρωικώς αγωνισαμένων και ενδόξως πεσόντων εν τη Παλιγγενεσία του Γένους ημών.

Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων από τον βουλευτή Λασιθίου κ. Εμμανουήλ Θραψανιώτη, την Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών κ. Μαρία Χανιωτάκη – Μυλωνάκη, τον Αντιδήμαρχο Νεαπόλεως κ. Κίμωνα Χουρδάκη και τον Πρόεδρο της Δημοτικής Κοινότητας Νεαπόλεως κ. Ιωάννη Μηνιαδάκη, τήρηση ενός λεπτού σιγής και η ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου.

Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε η τελετή επάρσεως δύο επετειακών σημαίων που, μαζί με την ελληνική, τυπώθηκαν με την μέριμνα της Ιεράς Μητροπόλεως και υψώθηκαν ειδικά για την σημαντική αυτή επέτειο δύο αιώνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης.

Η πρώτη σημαία αναπαριστά τον Άγιο Γεώργιο ο οποίος, αντί δόρατος, κρατά τόν

Σταυρό του Κυρίου μέ τον οποίο σκοτώνει το θηρίο. Η παράσταση αυτή είναι απόλυτα συνυφασμένη με τους αγώνες σκλαβωμένων Ελλήνων. Ο Άγιος Γεώργιος ενσαρκώνει τον κάθε γενναίο αγωνιστή που δεν τον σκιάζει ο θάνατος, αλλά αγωνίζεται για τα ιδανικά της φυλής μας, την Πίστη και την Πατρίδα.

Ο Τίμιος Σταυρός αποτελεί για τούς χριστιανούς «τό σημείον τοῦ Υιοῦ τοῦ ἀνθρώπου», το όπλο με το οποίο κατατροπώνονται οι επιθέσεις του διαβόλου και των εχθρών πού επιβουλεύονται τα ιερά και τα όσια του Γένους. Παράλληλα στη σημαία αναγράφεται η φράση «ΘΕΕ, ΣΩΣΕ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ», η οποία ήταν γραμμένη στο λάβαρο πού υψώθηκε στις 25 Μαρτίου του 1821 στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου του «Καταματωμένου». Την φιλοτέχνηση της σημαίας ανέλαβε ο π. Θεμιστοκλής Ματθαιάκης.

Η δεύτερη σημαία είναι αντίγραφο της επαναστατικής σημαίας του οπλαρχηγού Γεωργίου Βασιλείου ή Βασιλογιώργη, ο οποίος γεννήθηκε στο χωριό Γερωντομουρί (σημερινός Άγιος Χαράλαμπος) του Οροπεδίου Λασιθίου γύρω στο 1794. Ο υπερήφανος αετός που κρατά στο ράμφος του, το μετάλλιο της τιμής και της νίκης και κάτω από τα πόδια του οι κεραυνοί του Κρητογενούς Δία, που συμβολίζουν τη δύναμη και την ισχυρή θέληση των αγωνιστών. Η σημαία αυτή βρισκόταν στα χέρια του τρισέγγονου του Βασιλογιώργη Δημητρίου Φράγκου, ο οποίος την παρέδωσε στο Λαογραφικό Μουσείο του χωρίου Αγίου Γεωργίου Οροπεδίου Λασιθίου, όπου και εκτίθεται έως σήμερα.

Με το πέρας της τελετής ο Σεβασμιώτατος ανέφερε: «Ξεκινούμε σήμερα τις επετειακές εκδηλώσεις σε έναν από τους πολλούς τόπους θυσίας που βρίσκονται στην πόλη μας. Βρισκόμαστε σήμερα εδώ στον Άγιο Γεώργιο τον «Καταματωμένο» για να τιμήσουμε τους προγόνους μας και όλους εκείνους οι οποίοι σχεδίασαν, οραματίστηκαν, αλλά και έδωσαν το αίμα τους για να είμαστε σήμερα εμείς ελεύθεροι. Αλλά δεν βρισκόμαστε εδώ μονάχα για να τους τιμήσουμε. Η πραγματική τιμή εκείνων είναι να ακούσουμε το αίμα το οποίο κοχλάζει όχι μόνο στους τόπους αυτούς, αλλά σε ολόκληρη την πατρίδα μας, απ' άκρη σ' άκρη και να καταλάβουμε τις φωνές και το γιατί το έπραξαν εκείνοι. Μας το απαντούν οι ίδιοι· για την Πίστη του Χριστού και για την ελευθερία της Πατρίδος. Αυτή είναι η δική τους μαρτυρία!

Αυτό που θα πρέπει εμείς σήμερα να αφουγκραστούμε είναι αυτή η φωνή του δικού τους αίματος που φανερώνει και μαρτυρεί την Ελλάδα που αντιστέκεται, την Ελλάδα που υπομένει. Και όποιος δεν μπορεί να κατανοήσει αυτή την Ελλάδα, δεν θα γνωρίσει ποτέ πού πατά και πού πορεύεται. Αυτό είναι το χρέος όλων ημών.

Ας μείνουμε λοιπόν πιστοί στο ήθος και τη θυσία τους και με κάθε τρόπο να προσπαθήσουμε να μη χάσουμε ποτέ την ταυτότητά μας, δηλαδή την χριστιανική Πίστη, διότι εκείνη είναι που μας έκανε επί αιώνες σκλαβιάς να μη χάσουμε την ιδιοπροσωπία μας. Γιατί μόνο τότε θα μπορέσουμε να καταλάβουμε ποιά είναι η Μητέρα Πατρίδα η οποία μας έμαθε να μιλάμε ελληνικά, να προσευχόμαστε ορθόδοξα, να ακούμε τις ιστορίες του Οδυσσέα, να μιμούμαστε τους άθλους του Ηρακλή, να βιώνουμε την Πίστη έτσι όπως διατυπώθηκε μέσα από τις Επτά Οικουμενικές Συνόδους, να εμπνεόμαστε από τα μαρτύρια των νεομαρτύρων που

βρέθηκαν ανάχωμα στην πολιτική των Οθωμανών και να μεγαλώνουμε μέσα από αυτά, δίδοντας και εμείς το δικό μας παράδειγμα και μεταδίδοντας το δικό τους πνεύμα στα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Για να μπορέσουμε όμως να μείνουμε πιστοί στην ταυτότητά μας θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε την ιστορία μας· γιατί τόπος και άνθρωπος που δεν γνωρίζει την ιστορία του δεν έχει μέλλον. Ας αξιοποιήσουμε λοιπόν το επετειακό έτος του 2021 για να μάθουμε πραγματικά μέσα από το πνεύμα των ηρώων προγόνων μας τι σημαίνει ελευθερία, τι σημαίνει φιλοτιμία, τι σημαίνει δημοκρατία και πατριωτισμός γιατί δυστυχώς σήμερα εκφράζονται και μεταφράζονται κατά το δοκούν. Εύχομαι σε όλους το παράδειγμα αυτών που τιμούμε να γίνει σημαία που θα κυματίζει ελεύθερα και θα προγραμματίζει το μέλλον της Πατρίδος μας. Χρόνια πολλά κι ευλογημένα!»

Στο παρακάτω απόσπασμα από το έργο του Μανώλη Πιτυκάκη «Χρονογραφήματα

Α· ΓΙΩΡΓΗΣ Ο «ΚΑΤΑΜΑΤΙΜΕΝΟΣ»

Δὲν εἶναι γνωστὸ, πότε ἀκριβῶς ἐκτίσθηκε ἡ ἐκκληροῦσα στὴν πάλαι συνουσία τῆς Νεάπολης τῆς «Κιάρης», λίγα μέτρα πρὸ πύου ἀπὸ τὸ Βενετσιάνικο Πύργο καὶ ἀγρότερα Τούρκικο Σερῶν τῶν Καρακίχλιων, καὶ ἐπὶ μὲν στὴ μοῖρα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἡ δραματικὴ τοῦ ἱστορίας ἀπὸ τότε, ἀρχίζει λίγα πρὶν ἀπὸ τὸ 1821 ὅταν ἓνα Σαββατοβράδυ τὴν ὥρα τοῦ Ἑσπερινοῦ, μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ἐξοικισμένους γυναικάρους εἰσέλασε μέσα στὴν ἐκκληροῦσα καὶ κατέφαξε μὲ τὴν πρὸ ἄγριο τρόπο, ἀλλόκοτο τὸ ἐκκληροῦσα, μαζὶ καὶ τὴν ἱερά.

Ἀπὸ τότε τότε, πῆρε τὸ ὄνομα «ΚΑΤΑΜΑΤΙΜΕΝΟΣ».

Συνεχίζονται ὅμως οἱ δραματικὲς τοῦ περιπέτειες. Στὴς ἀρχὲς τοῦ 1821, ἐπρόκειτο νὰ γίνων καὶ τὸ θέλω τοῦ οἱ γάμοι κάποιες κοπέλας τῆς ὁποῖα ἓνας Τούρκος τῆς γειτονίας εἶχε βάλει ἀπὸ καιρὸ στὸ μάτι. Τοῦτος μὲ μιὰ ὁμάδα ἀπὸ φανατικούς ἀνδρῶν τῆς ἐκκληροῦσης ὡς ἀπαγγέλει τὴ νύκτα τὴν ὥρα τοῦ μυστηρίου. Ἐπικυλοῦσθε συγκαλεῖ Τούρκων καὶ Χριστιανῶν καὶ ἡ δυστυχισμένη κοπέλα μὲ τὴν κατάρθωση νὰ γινώσκαι καὶ νὰ φύγει κρυφὰ μὲ ἱστορίαν γὰ κάποιον Γυναικαὶ Μονὴ τῆς Τήνου ὅπου ἔγινε καλόγηρος. Ὁ γαμβρὸς ὅμως σκοτώθηκε στὴν συμπλοκή.

Τὸ δεύτερο τοῦτο ἐπιστάδιο ἐπὶ τῆς ἀφῆκε νὰ πᾶν οἱ χριστιανοὶ τῆς Νεάπολης μιὰ τελεμὴ ἀπόφαση. Νὰ ἐξοικιστοῦν καὶ νὰ ἐπισκεπτοῦν κατὰ τῆς Τουρκικῆς τυραννίας. Διέβησαν ὅσα χρήματα μπόρεσαν, οἱ γυναῖκες πούλησαν τὰ κοσμήματά τους καὶ οἱ λίγες ἱδρωμένες ὅσα ἱστορίαν ἔχθαι νύκτα στὴν ὁρὸ «Σίον» μεταφέροντας ὅλα καὶ πολυμερῆ.

Ἐν τῷ μεταξὺ στὸ οὖν τοῦ πρωτόπαιδα, κοπέλας φιλοτιμώσαν στὰ κρυὰ τὴν Ἑλληνικὴ Σημαία στὴ μέση τῆς ὁποίας ἐκέντησαν πιστῶς τὴ φράση: «ΘΕΕ ΣΩΣΕ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ».

Ὅλα ἔσαν ἔτοιμα καὶ στὴς 25 Μαρτίου 1821—ὅταν ἡ ἡρωϊκὴ ἀποπέτης τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὤφειλε τὸ λείψαν τῆς Ἐκκληροῦσης στὴ θρυλικὴ Μονὴ—ἐντέλως συμπεριλαμβανόμεναι, ὡφένται καὶ ἡ πρὸ πύου σημαία στὴν ἰσότη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καταματιμένου.

Ἡ Κρήτη ὅμως ἀπέμεινε καὶ πάλι σκλαβωμένη. Ἡ πάλαι ἐκκληροῦσα εἶχε ὥστε τὴ φθορὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀγκυρῆς, ὅταν στὸ 1870 οἱ Τούρκοι ἀπορρίψαν νὰ τὴν ἀνακαινίσουν καὶ νὰ τὴ μεταβάλουν εἰς Τζαμί. Οἱ Χριστιανοὶ ἐξοικισθέντες καὶ κινεοὶ οὐκ ἀπέλαβον πάλι, γὰρ ἀπὸ τὴν ἱερὰ χώρα.

Διακρινθεὶς τότε τοῦ Νομοῦ ἦσαν ἡ φιλόδοξος Χριστιανὴ Κωνσταντὴ Ἀδελφὴ-Παυλὸς. Τοῦτος γὰρ ν' ἀπαγγέλει τὴ βιβλίσκη καὶ τὰ γὰρ ν' ἀπαγγέλει ἡ σύρραξη, διέταξε καὶ καταβρίσκει ἡ μεσοπεριεμένη ἐκκληροῦσα. Μὲ τὰ ὅλα, εἰς εἰρήνη καὶ τὴν ἡμέρα τῆς, προσέθηκε δεύτερο κλίτος εἰς μὴν ὅλη κεντρικώτερη ἐκκληροῦσα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τιμῶμεν μὲν σήμερον στὴ μοῖρα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος.

Ἐν τῷ τελευταίῳ οἱ περιπέτειες τοῦ «Καταματιμένου» καὶ ὅτεκα ἀπὸ ἐκτὸς ἀκριβῶς χρόναι, πρὶν λίγους μῆνες στὴ θέση τοῦ, ἔρχεται ν' ἀνεγείρεται ἀπὸ φιλόδοξους συγκαλεῖται ἓνα ἀπὸ τὸ μνημεῖον.

Ἐκαστὸν μαρμαρινὸν τύφος δὲ ὡφένται, στὸ μέση τοῦ χώρου. Σὲ μιὰ ἀντιστοιχισμένη πλάκα ὅς ἀντιστοιχίζονται οἱ δραματικὲς περιπέτειες τῆς ἐκκληροῦσης καὶ καλλιτεχνικὰ διηγήματα μὲ καλλιτεχνικὴν λαογραφίαν δὲ ὑπενηθίζον στοὺς ἐπισκεπτοῦς τὴν εἰσοχὴ ἐννοεσία: «Ἁ Γεωργίου ὁ Καταματιμένος».

(Σημ. ἀπομνημονεύμας τῆς ὁδοῦ: Καὶ σήμερον ἡ καμμένη τοῦ ὁδοκατοῦ νοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τῆς Νεάπολης εἶναι ἀπὸ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τοῦ Καταματιμένου, ὅπως ἀνέγνω ἀνέγραψε ἡ γὰρ ἀπὸ τὴν στήλη τῆς καμμένης ἐκτετατῆς, «ἉγίουΓεωργίου Νέου Χωρίου» ΜΕΡΑΜΠΕΛΟ.

Πολλὰ ὅσα τῶν ἀπομνημονεύματων περιελάμβαν οἱ γέροντες, σήμερον δὲ, εἰρῶνται ἐν τῇ ἐκτετατῇ εἰς τὴν βάση τοῦ τύφου). (1968)

ΜΑΝΩΛΗ Ι. ΠΙΤΥΚΑΚΗ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ
ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ιστορικά

